

Učiti za život u životnim situacijama

Koje je uvjete potrebno ispuniti kako bi djeca sigurno i aktivno sudjelovala u aktivnostima boravka u vrtiću i izvan njega, te iz konkretnih situacija učila za život, pročitajte u članku kolegica iz Slavonskog Broda.

► **Ankica Golubić, zdravstvena voditeljica
Dubravka Vlasisavljević, prof. pedagogije
Ana Rosandić, odgajateljica
Rajka Radojčić, odgajateljica
Dječji vrtić 'Ivana Brlić Mažuranić'
Slavonski Brod**

Pedagoška koncepcija i program 'učenja u životnim situacijama' J. Zimmera u prvi plan stavlja dijete, njegove interese, sposobnosti i, što je najvažnije – razvoj socijalne kompetencije djeteta. Osnovni cilj ovog programa je razvoj autonomije kao djetetove sposobnosti za samostalno i odgovorno djelovanje i odlučivanje. Zimmerova pedagoška koncepcija naglašava pripremu djeteta za stvarni život, za njegovo snalaženje u raznim životnim okolnostima i problemima koji su dio njegova djetinjstva ili će to biti u skoroj budućnosti. Ostvarivanje ove koncepcije u praksi odgoja zahtijeva 'otvoreno planiranje', koje se sastoji prije svega u pomnom odabiru i analizi okolnosti u kojima će se dijete nalaziti i aktivnosti kroz koje će učiti. Ovim se pristupom želi izbjeći da formalno znanje postane samo sebi svrha i da se usvaja ponavljanjem i uvježbavanjem. U našem slučaju željeli smo određivanjem jasnih pedagoških ciljeva usustaviti i obogatiti iskustva i spoznaje koje djeca već imaju, te stvoriti uvjete da se u sve aktivnosti aktivno uključe sudionici iz djetetova prirodnog okruženja – roditelji, majstori, obrtnici, vanjski suradnici.

Katarinski sajam u vrtiću 'Kosjenka'

Radeći na projektu Katarinski sajam, u vrtiću 'Kosjenka' željeli smo djeci približiti tradiciju našeg kraja i povezati je sa suvremenim načinom života. Zajedno s djecom posvetili smo se proučavanju starih zanata i svake godine posebnu pozornost posvetili jednom zanatu da bi stečena znanja iz prethodne godine koristili u stjecanju novih iskustava i spoznaja. Upoznajući zanat pekara željeli smo se vratiti još dalje u prošlost. Djeci srednje i starije skupine omogućili smo da u njima poznatom okruženju budu u dodiru s nepoznatim starim predmetima. Ovo iskustvo je potaknulo djecu na slobodnu igru i istraživanje materijala, a potom i na zaključivanje i učenje o njima. U sklopu projekta stručni tim vrtića zajedno s odgajateljima, nakon pomno isplaniranih aktivnosti, prikupljenih potrebnih sredstava i materijala, razradio je i sigurnosne preduvjete za realizaciju ovih aktivnosti.

Materijal u sobi dnevnog boravka bio je pažljivo i svrsishodno isplaniran kako bi potaknuo djecu na istraživačke aktivnosti vezane uz posjet pekaru: stara peć, mlin, avan, sito, oklagija, peruška, košarice,

nož... Pribor je prikupljen uz pomoć djelatnika vrtića i naših suradnika, odgajateljica, roditelja, stručne službe i muzeja. Djeca su bila aktivno uključena u praktične životne aktivnosti. Oduševljeno su radila i koristila se starim predmetima.

Osobit interes djece izazvao je posjet bake dječaka Damira koja je došla sa sela i djecu kroz priču, ali i kroz zorni prikaz aktivnosti, 'odvela' u davna vremena i tadašnji način života i rada. Ovom su prigodom djeca upoznala razne vrste brašna; kukuruzno, pšenično, zobeno, ječmeno. Uočila su razlike u građi i strukturi žitarica. Uz pomoć odgajatelja žitarice su samljela u mlinu i istucala u avanu. Tijekom ove aktivnosti djeca su sama stavljala žitarice u avan, pažljivo rukujući njime i uočavala kolika je težina bata. Zadaća koju smo postavile odnosila se na to da dijete samostalno usitni žitarice i da pri tome pazi da sebe ili prijatelja ne ozlijedi. Dobiveno brašno djeca su prosijavala kroz sito i uz dodatak vode, soli i kvasca izrađivala domaći kruh i peciva. Veselje i orijentiranost na aktivnost bila je vidljiva kroz zaokupljeno bavljenje ponuđenim materijalom. U osnovno tijesto djeca su dodavala i zdrave klice i sjemenke

kutak za zdravi trenutak

kako bi poboljšala i iskušala nove okuse kruha. Kruhove koje su umijesila, djeca su odlagala u košarice kako bi nabujali. Dok su kruhovi bujali, djeca su zajedno s odgajateljicama naložila vatru u peći. Mnogi su prvi put vidjeli kako se pali vatra, što je sve za nju potrebno i što sve za njih predstavlja opasnost (ne otvarati vrata peći /iskre/, toplina peći /opekline/, opasnost od dima /oči, grlo/). U ovoj aktivnosti djeca su bila u ulozi aktivnog promatrača i pomagača (nosila su papir i drva za potpalu). Kad smo gotove kruhove stavili peći, vrtičem se proširio ugodan miris pečenog kruha. Zajedno s djecom odgajatelji su pažljivo izvadili vrući kruh iz peći služeći se krpama i rukavicama kako bi zaštitili ruke. Mnoga djeca su se prvi put susrela s tako vrućim kruhom.

Vodeći brigu o sigurnosti djece, njihovo sudjelovanje u ovim aktivnostima smo organizirali kroz rad po skupinama jer je pribor kojim smo se služili potencijalno opasan. Odgajateljice su pribor pokazale djeci i kroz njegovu aktivnu uporabu potaknule djecu na priču o njegovu izgledu, funkciji, zaštiti pri radu, opasnostima od nesmotrenog i nepažljivog rukovanja njime (oštrica mlina, batavana, nož, vatra). Za vrijeme rukovanja priborom, odgajateljice su s djecom komentirale i opasnosti od mogućih porezotina, nagnječenja i opekline. Djeca su posebno pazila na svoju zaštitu, ali i na zaštitu prijatelja. Nakon uporabe, sama su očistila lakši pribor (avan, sito, oklagiju, korpice) i spremila ga. Pribor kod kojeg postoji opasnost od ozljeđivanja spremile su odgajateljice. Dan poslije, nakon što se peć ohladila, odgajateljice su zajedno s djecom očistile peć od nastalog pepela. Tijekom zajedničkog zabavnog čišćenja od kojeg smo svi bili garavi, razgovarali smo o opasnostima od gušenja u slučaju udisanja pepela i kako to možemo spriječiti (pepeo iz peći treba vaditi polako da se ne diže visoko u zrak, a treba imati i odgovarajuću lopaticu kako se pepeo ne bi prosipavao pri vađenju iz peći).

Posjet seoskom dvorištu

Nakon uspješne aktivnosti u vrtiću dogovorili smo posjet seoskom dvorištu. Ovaj put smo željeli ispeći kruh u vanjskoj peći. Razgovarajući s djecom o peći, toplini i predmetima koji se koriste u radu (nož, omelo, ogreblo, lopata, sjekira) pokazale smo kako se pravilno odnositi prema njima čuvajući sebe i prijatelje. Kako smo do seoskog dvorišta putovali manjim autobusom, bilo je potrebno pripremiti se za sigurno putovanje. Uz odgajateljice, u autobusu s djecom su bili i članovi stručnog tima, a uključili smo i nekoliko roditelja, kako bi svi zajedno stvorili sigurnosne preduvjete za realizaciju posjeta i bili djeci na raspolaganju.

Vidjeli smo kako se kruh mijesi i peče u vanjskoj peći

Došavši na selo, djeca su primijetila da mnoge životinje koje su bile na dvorištu prvi put vide uživo. Kako svaki susret djeteta sa životinjama (guske, pure, svinje, ovce, krave) može izazvati neočekivanu reakciju životinje (ugriz, ogrebotina, ubod...), i u ovoj smo situaciji obratile posebnu pozornost na činjenicu da većina djece ne poznaje dovoljno način reagiranja pojedine životinje. Dugotrajne i stručne pripreme odgajateljica i stručne službe rezultirale su uspješnim i sigurnim boravkom djece na seoskom dvorištu. Pri planiranju ovih aktivnosti bilo je nužno osigurati sigurnost djece, odnosno pripremiti okruženje za sigurnu provedbu aktivnosti kako bi se izbjegle nesreće i ozljede. Prije samih aktivnosti u stručnom timu smo ponovili i postupke pružanja prve pomoći. Iako je pri ovakvim aktivnostima najvažnije osigurati takvo

okruženje u kojem se neće dogoditi da moramo primijeniti svoje znanje iz pružanja prve pomoći, opća pravila i postupke pružanja prve pomoći uvijek moramo imati na umu. Stoga i ovu priliku koristimo da ponovimo opća pravila postupanja u situacijama kad postoji potreba pružanja prve pomoći:

Nekoliko je telefonskih brojeva koje u ovakvim situacijama uvijek moramo imati pri ruci:

- telefonski broj roditelja
- telefonski broj najbliže zdravstvene ustanove
- telefonski broj zdravstvenog voditelja.

Najvažnije što odgajatelj može učiniti u situaciji kad postoji potreba pružanja prve pomoći jest:

- Ostatu miran.
- Slijediti predviđeni postupak.
- Djelovati brzo.

Zaključak

Ukoliko planiramo aktivnosti poput onih koje su opisane u ovom tekstu, u svakom trenutku moramo imati u vidu sve elemente zaštite i sigurnosti djeteta kako bismo djeci osigurali uvjete za sigurno, kreativno i slobodno istraživanje i učenje. Radeći na projektima vezanima uz tradiciju našega kraja, djeca su stekla nova znanja i vještine, obogatila svoj rječnik i spoznaje, ali i osjetila pripadnost svojoj zemlji i zavičaju. Pomnim osmišljavanjem aktivnosti omogućili smo djeci aktivno sudjelovanje i razvijanje samostalnosti kao važnog dijela njihovog integriteta. Samo sigurno, zdravo i poticajno okruženje omogućuje djetetu zdrav i neometan razvoj, stvaranje pozitivnih i korisnih navika koje će mu u budućnosti pomoći u stvaranju zdravog načina življenja. Pronalazeći nove mogućnosti učenja za djecu, omogućujemo im stjecanje novih znanja i vještina kojima proširuju svoje spoznaje koje će im u budućnosti koristiti u lakšem snalaženju u određenim životnim situacijama.